

Granskning av Region Jönköpings läns rutiner för att säkerställa att beslut verkställs

Rapport

Region Jönköpings län

KPMG AB

2023-01-23

Antal sidor 19

Antalet bilagor 1

Region Jönköpings län

Granskning av Region Jönköpings läns rutiner för att säkerställa att beslut verkställs

2023-01-23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Organisation och ansvarsfördelning	6
3.2	Riktlinjer och rutiner	7
3.3	Stickprovsgranskning	13
4	Slutsats och rekommendationer	18
A	Bilaga 1	20

1 Sammanfattning

Vi har av Region Jönköpings läns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna för att säkerställa att beslut verkställs. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Granskningens övergripande revisionsfråga har varit om Regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig och tillräcklig kontroll av att Regionfullmäktiges, Regionstyrelsens och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö beslut verkställs. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att Regionstyrelsen delvis säkerställt en ändamålsenlig och tillräcklig kontroll av att beslut verkställs.

Som stöd i regionens ärende- och beslutshantering finns en upprättad *Ärendehandbok för politiska beslutsärenden*. Ärendehandboken beskriver ärendehanteringsprocessen från att ärendet startar till att det arkiveras och gallras. Vi bedömer att ärendehandboken tydligt beskriver regionens rutiner för hantering, beredning och administration av politiska beslutsärenden.

Vi bedömer vidare att det saknas tydliga rutiner för systematisk uppföljning och kontroll av fattade beslut. Utifrån de iakttagelser vi gjort i granskningen kan vi konstatera att det är handläggare som ansvarar för att regelbundet följa upp aktiva ärenden i ärendehanteringssystemet. Vissa nämndsekreterare använder även bevakningslistor för att följa och kontrollera fattade beslut. Sådana listor används emellertid inte för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö eller Regionstyrelsens beslut. För att säkerställa tillräcklig kontroll av att politiskt fattade beslut verkställs bedömer vi att det finns behov av att implementera rutiner och vidta eventuella andra åtgärder för att säkerställa systematisk uppföljning och återrapportering av fattade beslut. I dessa rutiner bedömer vi även att hantering vid brister i verkställigheten med fördel kan inkluderas.

Vi bedömer att gränsdragningarna mellan nämnderna, Regionstyrelsen och förvaltningen som formellt är underställd Regionstyrelsen inte är helt tydliggjord gällande ansvaret för verkställighet av beslut. Det är en följd av ansvarsfördelningen som framgår av styrelsens samt nämndernas reglementen och det har även framförts vid intervjuer att nämndernas ansvar för förvaltningens verkställighet av beslut uppfattas otydlig, t.ex. vid brister i verkställigheten. Vi bedömer därför att det finns ett behov av att tydliggöra ansvarsfördelningen för verkställighet av beslut mellan Regionstyrelsen och nämnderna i förhållande till förvaltningen. För att säkerställa att fattade beslut verkställs på ett tillfredsställande sätt bedömer vi även att Regionstyrelsen bör överväga att ta fram rutiner som beskriver tillvägagångssättet i de fall nämnderna upplever brister i förvaltningens verkställighet av beslut. Vidare bedömer vi att Regionstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt regelbundet bör efterfråga upplysningar om nämndernas verkställighet för att säkerställa att fattade beslut verkställs.

I vår stickprovsgranskning av ett antal beslut fattade av Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö noterar vi att det för vissa av besluten framgår information om när uppdrag, aktiviteter etc. ska återrapporteras, men att det för majoriteten av besluten saknas sådan information. Vi bedömer därför att det finns behov av att implementera rutiner och vidta eventuella andra åtgärder för att

Region Jönköpings län

Granskning av Region Jönköpings läns rutiner för att säkerställa att beslut verkställs

2023-01-23

säkerställa att det i beslut anges tidpunkt för återrapportering, för att säkerställa effektiviteten av verkställighet av beslut.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi:

- Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö att säkerställa en systematisk bevakning och uppföljning av fattade beslut samt att åtgärder vidtas vid brister i verkställighet
- Regionstyrelsen att överväga att tydliggöra nämndernas ansvar för verkställighet av beslut i förhållande till Regionstyrelsen som ansvarar för förvaltningen
- Regionstyrelsen att implementera rutiner för tillvägagångssättet då nämnderna upplever brister i förvaltningens verkställighet av nämndernas beslut
- Regionstyrelsen att inom ramen för sin uppsiktsplikt regelbundet efterfråga upplysningar om verkställighet av beslut inom nämndernas verksamhetsområden
- Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö att säkerställa att det av beslut tydligt framgår tidpunkt för återrapportering

2 Bakgrund

Regionstyrelsen har enligt kommunallagen det yttersta ansvaret för att regionfullmäktiges beslut verkställs och det är därför viktigt att det finns system och rutiner för att säkerställa en systematisk uppföljning av fattade beslut. Att beslut som fattas av fullmäktige, styrelser och nämnder också verkställs är en central och viktig fråga i regionen. Det är väsentligt att det finns ändamålsenliga rutiner för uppföljning och återkoppling av resultatet av genomförda beslut.

Respektive nämnd har ett primärt ansvar för att de beslut som de fattar också verkställs av förvaltningen. Den interna kontrollen i nämnden ska vara tillräckligt omfattande för att säkerställa att beslut verkställs i den ordning som nämnden beslutat. Om så inte sker ska nämnden vidta de åtgärder som krävs för att beslut genomförs inom de ramar som nämnden fastställt.

Att beslut genomförs är en väsentlig grund för att nämnderna ska kunna redovisa måluppfyllelse mot de uppdrag regionfullmäktige i budgetbeslut och övriga strategiska beslut gett styrelsen och nämnderna.

Även om verkställigheten med stor tillit överlämnats till förvaltningen har nämnden att följa upp att beslut genomförs då den är ytterst ansvarig inför regionfullmäktige att verksamheten bedrivs ändamålsenligt, med god ekonomisk hushållning och en tillräcklig intern kontroll.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Den övergripande revisionsfrågan i granskningen är: Har Regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig och tillräcklig kontroll av att Regionfullmäktiges, Regionstyrelsens och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö beslut verkställs?

För att besvara den övergripande revisionsfrågan ska följande frågor besvaras:

- Har Regionstyrelsen säkerställt att regler, rutiner och system finns för uppföljning och kontroll av att fattade beslut verkställs?
- Finns fastlagd rutin/process inom berörda verksamheter för verkställighet av fattade beslut?
- Finns fastlagd rutin/process inom berörda verksamheter för uppföljning av att verkställighet sker i enlighet med fattade beslut och uppdrag?
- Är besluten tydliga avseende tidpunkt för genomförande och krav på återrapportering?
- Fattar berörda nämnder/förvaltningar beslut om justerande åtgärder om verkställigheten brister?

2.2 Avgränsning

Granskningen avgränsas till beslut fattade av Regionfullmäktige, Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö under 2022.

Granskningen avser Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 1–4 §§ samt 6 §
- Regionfullmäktiges och regionstyrelsens riktlinjer och rutiner för uppföljning av fattade beslut
- Regionstyrelsens riktlinjer för beredningsprocessen
- Regionstyrelsens riktlinjer och rutiner för utövande av uppsikt över övriga nämnder

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med kanslidirektör, nämndsekreterare för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö, nämndsekreterare för Nämnden för folkhälsa och sjukvård, regiondirektör, Regionstyrelsens ordförande samt Nämnden för trafik, infrastruktur och miljöns presidium.

I samråd med revisionschefen har vi valt ut fyra strategiska beslut inom Regionstyrelsen och tre beslut inom Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö som beslutats under perioden 2021–2022. Utgångspunkten vid urvalet har varit beslut som på något sätt inneburit en åtgärd, beredning eller aktivitet som ska följas upp. Syftet med stickprovsgranskningen har varit att följa besluts- och verkställighetsprocessen. För att spåra beslutens gång och verkställighet har protokoll- och dokumentstudier genomförts. Bedömningen av beslutens tydlighet och verkställighet har baserats på granskningens syfte och revisionsfrågor, med särskilt fokus på revisionsfrågan "Är besluten tydliga avseende tidpunkt för genomförande och krav på återrapportering?".

Rapporten är faktakontrollerad av de som intervjuats i granskningen.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation och ansvarsfördelning

3.1.1 Politisk organisation

Region Jönköping läns politiska organisation utgörs av Regionfullmäktige, Regionstyrelsen, Nämnden för folkhälsa och sjukvård, Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö samt Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet. Nedan görs en redogörelse för de politiska organ som berörs av granskningen.

Regionfullmäktige

I *Arbetsordning för regionfullmäktige*¹ framgår att Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ. Regionfullmäktige ska besluta om ärenden av principiell beskaffenhet eller av större vikt, t.ex. om riktlinjer och mål, samt de ärenden som anges i kommunallagen (2017:725) och andra författningar.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen är regionens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett helhetsansvar för regionens verksamheter, ekonomiska ställning och utveckling, vilket framgår av *reglemente för regionstyrelsen*². Regionstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av regionens angelägenheter och ska ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Styrelsen har också uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs av juridiska personer som anges i 10 kap. 2–6 §§ och kommunalförbund som regionen är medlem i.

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö ansvarar enligt *reglementet för nämnden för trafik, infrastruktur och miljö*³ för regionala utvecklingsfrågor inom trafik, kommunikationer och infrastruktur. Nämnden fullgör regionens uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet och ansvarar för regionens trafikplanering.

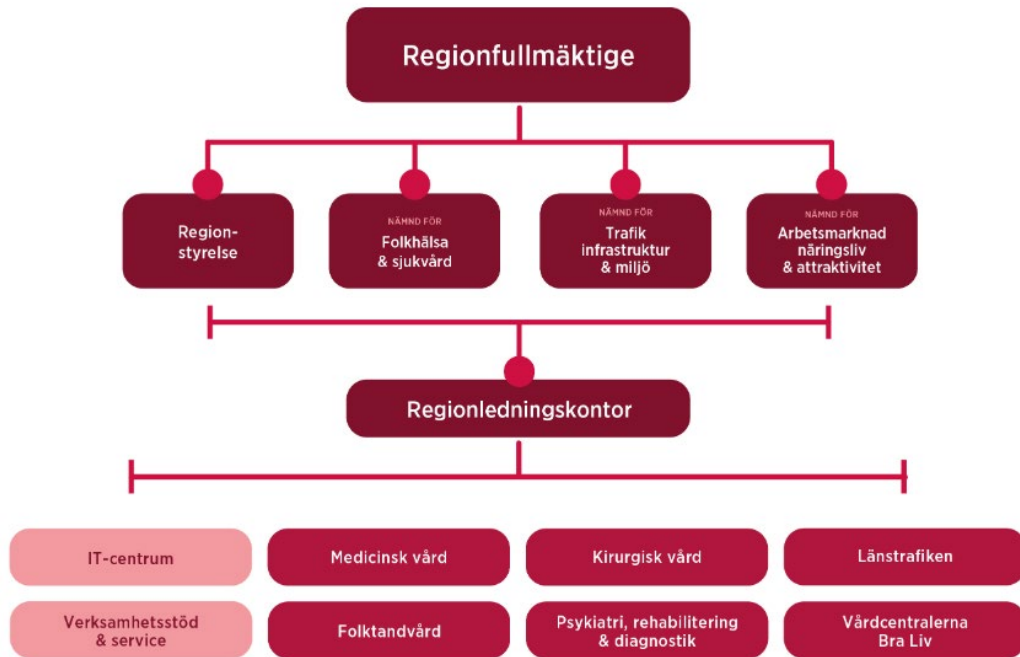
3.1.2 Förvaltningsorganisation

Underställt Regionstyrelsen finns en gemensam förvaltning som består av ett regionledningskontor och olika verksamhetsområden som kan arbeta mot en särskild nämnd eller flera olika nämnder. Varje verksamhetsområde leds av en direktör. Regiondirektören är högsta chef över förvaltningsorganisationen. Regionens organisation illustreras i skissen nedan.

¹ 2019-01-01

² 2018-11-06

³ 2018-11-06

Inom regionledningskontoret är regionens kansliavdelning organiserad. Kansliet leds av en kanslidirektör och består av nämndsekreterare, handläggare, registratorer och arkivarier m.fl. Det är enligt uppgift kansliavdelningen som ansvarar för regionens nämndadministration och ärendehantering.

3.2 Riktlinjer och rutiner

3.2.1 Arbetsordningar och reglementen

Av *Arbetsordning för regionfullmäktige* framgår att Regionfullmäktiges ordförande i samråd med vice ordförande beslutar om när ett ärende ska behandlas i Regionfullmäktige, om inte annat anges i lag. Ärenden som ska behandlas av Regionfullmäktige ska ha beretts av nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Regionstyrelsen ska lägga fram förslag till beslut i ärenden där inte en annan nämnd eller en fullmäktigeberedning redan gjort det.

Enligt Regionfullmäktiges arbetsordning ska Regionstyrelsen två gånger per år redovisa motioner som inte har beretts färdigt. Enligt *reglemente för regionstyrelsen* ska styrelsen två gånger per år också rapportera utvecklingen i regionens verksamheter utifrån fullmäktiges mål och riktlinjer. Inom ramen för sin uppsiktsplikt får Regionstyrelsen inhämta yttranden och upplysningar från nämnder och anställda inom regionen för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Beredningen till Regionstyrelsen och övriga nämnder utgörs av nämndernas presidium enligt *Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredning och delegationer*.

3.2.2 Ärendehandbok för politiska beslutsärenden

Regionledningskontoret har tagit fram en *Ärendehandbok för politiska beslutsärenden*⁴ som är vägledande för regionens ärende- och beslutshandtering. Handboken ska fungera som ett hjälpmedel vid beredning av ärenden och syftar till att säkerställa korrekt ärendehantering. Ärendehandboken finns som stöd till handläggare, utredare, chefer, nämndsekreterare och registratorer inom regionen. Enligt uppgift pågår en översyn av ärendehandboken vid tidpunkten för granskningen.

3.2.2.1 Roller och ansvar

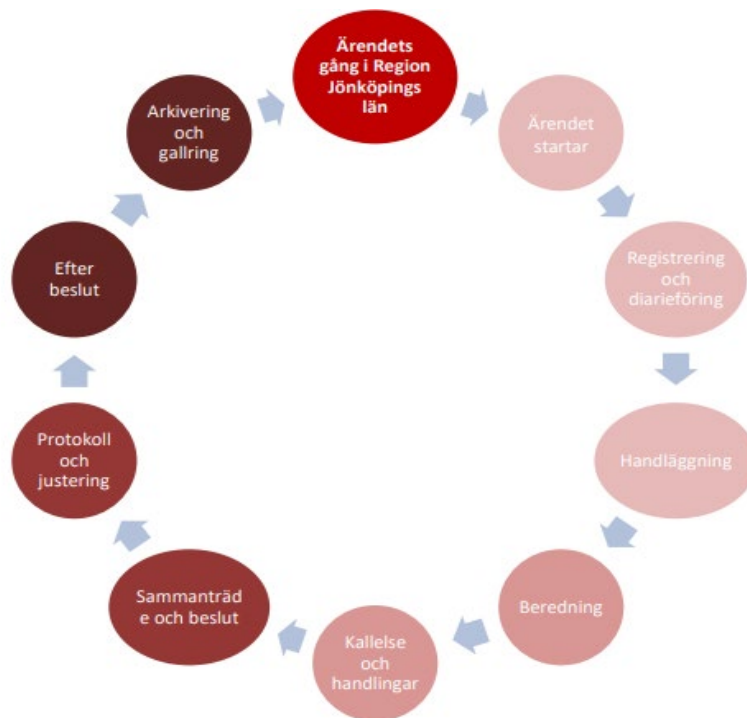
I handboken beskrivs roller som på olika sätt är inkluderade i ärendehanteringsprocessen. I tabellen nedan redovisas några av rollerna och deras uppdragsbeskrivningar. Samtliga roller och fullständiga uppdragsbeskrivningar redovisas i Bilaga 1.

Roll	Uppdragsbeskrivning
Handläggare	Utredar, analyserar, drar slutsatser och skriver fram tjänsteskrivelser med förslag om hur nämnder och styrelse ska besluta i ett ärende m.m. Ansvarar för att skriva underlag för politiska beslut.
Nämndsekreterare	Bevakar att ärenden tas upp till beslut, tar fram kallelser och ser till att handlingar går ut till nämndernas ledamöter. Ansvarar för upprättande av protokoll mm. Kvalitetssäkrar processen för politisk behandling.
Direktör	Ansvarar för sitt verksamhetsområde och leder arbetet. Ansvarar för underlag som skickas för politisk behandling samt att tidplan hålls. Kvalitetssäkrar handlingarnas innehåll inför politisk behandling.
Regiondirektör	Regiondirektören har i uppdrag att leda och samordna strategisk planering och utveckling samt operativt leda verksamheten. Regiondirektören har det yttersta ansvaret för ärendehantering, att lägga förslag och att se till att regionstyrelsens och nämndernas beslut verkställs.

3.2.2.2 Ärendehanteringsprocessen

Regionens ärendehanteringsprocess är enligt ärendehandboken uppdelad i nio olika faser. Processen illustreras i figuren nedan:

⁴ 2020-05-28

Ärendet startar

Om ett nytt ärende som kräver politisk beredning uppstår är det en registrators ansvar att skapa ett ärende i regionens ärendehanteringssystem Evolution. I samband med att ärendet skapas får ärendet en akt och ett diarienummer. Upprättad akt ska sedan överlämnas till en handläggare. Handläggaren ansvarar för ärendet tills det att det avslutats.

Handläggning

I ärendehandboken beskrivs olika typer av beslutsärenden som ska beslutas på politisk nivå, bland annat tjänstemannaförslag, motioner och remisser. Om en handläggare är osäker på om ett ärende ska behandlas politiskt ska handläggaren kontakta verksamhetens direktör för klargörande.

Ärenden som kräver politisk beredning ska handläggas direkt i ärendehanteringssystemet Evolution. I systemet finns det enligt ärendehandboken mallar för olika ärendetyper som kräver politisk beredning, vilka handläggare kan använda sig av. Mallar för följande ärendetyper finns i systemet:

- Budget
- Missiv
- Tjänsteskrivelse
- Underlag motion

Region Jönköpings län

Granskning av Region Jönköpings läns rutiner för att säkerställa att beslut verkställs

2023-01-23

– Yttrande

I mallarna finns obligatoriska fält som ska fyllas i av handläggaren, däribland förslag till beslut, information i ärendet och beslutsunderlag. I intervju har det framförts att det pågår ett utvecklingsarbete med att i mallarna för de olika ärendetyperna lägga till ”uppföljning och återrapportering till nämnd” som ett obligatoriskt fält som ska fyllas i av handläggare vid utarbetandet av underlaget.

Framtaget underlag överlämnas till nämndsekreterare utifrån överenskommelse. Ansvarig handläggare ska kontakta nämndsekreterare för att få klarhet i när handlingarna ska vara klara inför beslut. För att ärendehantering ska vara så effektiv som möjligt framgår av ärendehandboken att tidplaner som angivits för anmälan av ärenden och inlämning av handlingar måste respekteras. Det är respektive verksamhets direktör som ska godkänna och underteckna underlaget tillsammans med ansvarig sektionschef.

Det har i granskningen framförts att sorteringen av ärenden ibland blir fel på ärendehanteringsnivå, t.ex. att ett ärende som ska behandlas av Regionstyrelsen istället fördelats till Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö. I våra intervjuer har det beskrivits att det förekommer att gränsdragningarna inom förvaltningen i relation till respektive nämnd inte alltid är helt tydlig. Av *reglemente för regionstyrelsen* framgår att Regionstyrelsen ansvarar för att leda, styra och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter (Se även avsnitt 3.1.1 och 3.2.1 ovan). Nämnderna ska enligt sina reglementen ansvara för verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges fastställda mål och riktlinjer, samt för att tillse att den interna kontrollen är tillräcklig, inom sina ansvarsområden. Med anledning av att Regionstyrelsen är det politiska organet som leder och ansvarar för regionens förvaltningsorganisation har det i våra intervjuer också lyfts att det finns behov av att tydliggöra ansvaret för verkställigheten av beslut mellan nämnderna och Regionstyrelsen, särskilt i de fall nämnderna upplever brister i förvaltningens verkställighet av beslut. Enligt lämnade uppgifter kan nämndernas ordförande föra en dialog med regiondirektören i de fall nämnden upplever brister i verkställigheten, samt framföra klagomål till Regionstyrelsen som har ett helhetssvar för förvaltningen. Dessa rutiner uppges dock inte vara formaliserade inom regionen i dagsläget.

Beredning

Innan handlingarna behandlas i styrelse eller nämnd ska de genomgå en tjänstemannaberedning. Tjänstemannaberedningen består av nämndsekreterare, ansvariga direktörer och regiondirektören. I tjänstemannaberedningen kvalitetssäkras handlingarna som ska överlämnas till politikerna.

Efter tjänstemannaberedningen ska ärendet också genomgå en politisk beredning i nämndernas presidium eller arbetsutskott, tillsammans med ansvarig tjänsteperson och nämndsekreterare.

I intervju har det framförts att beredningsprocessen ibland avviker från fastställd rutin på så sätt att underlag inte alltid är färdigställda inför presidieträffarna där ärendena ska beredas. Detta har enligt uppgift inneburit att ytterligare presidieträffar behövs bokas in, vilka i vissa fall skett nära inpå nämndens sammanträde. Fördröjningen har resulterat i att även nämndledamöterna inte fått underlagen i tid.

Kallelser och handlingar till styrelse och nämnder

Inför politiska sammanträden ska kallelser skickas ut till berörda ledamöter en vecka innan sammanträdet. Det är respektive nämnds ordförande som beslutar om vilka ärenden som ska behandlas under sammanträdet.

Sammanträde och beslut

Förtroendevalda i de politiska organen beslutar om ärenden under sina sammanträden. Ansvariga tjänstepersoner deltar under sammanträdena, och även sakkunniga kan bli kallade för att informera om ett särskilt ärende. Enligt uppgift har varje nämnd en huvudföredragande tjänsteperson som föredrar ärenden till ledamöterna.

Protokoll och justering

Besluten som fattas under sammanträdet protokollförs av nämndsekreterare. Efter att protokollen har justerats publiceras protokollen på den digitala anslagstavlan på regionens hemsida.

Efter beslutet

Efter att ett politiskt beslut fattats och protokollet har justerats av utsedd justerare tar nämndsekreterare fram ett protokollsutdrag. Nämndsekreterare eller ansvarig handläggare ansvar sedan för att de som berörs av de förtroendevaldas beslut skriftligen får kännedom om beslutet. I ärendehandboken understryks att det av beslutsunderlaget ska framgå vilka som ska ta del av beslutet. Utskicket av protokollet kan ske via brev eller e-post till berörda.

Enligt uppgift är det sedan upp till respektive direktör att säkerställa att beslutet verkställs av verksamheten.

Arkivering och gallring

När ett ärende avslutas ska det arkiveras och gallras. Ansvarig handläggare ansvarar för att gallra ärendet i både akten och i Evolution. Akten överlämnas sedan till registrator som stänger ärendet i Evolution. Handlingarna läggs då in i arkivet, men finns även kvar i Evolution, för att kunna läsa dokumentationen.

3.2.3 Uppföljning och återrapportering

I intervjuer uppges respektive handläggare vara ansvarig för aktiva ärenden i Evolution. Enligt uppgift kan Evolution signalera om ett ärende varit öppet i systemet under en längre period, men i intervju framförs att funktionen inte används i hög utsträckning, utan respektive handläggare ska i stället regelbundet själv följa upp sina ärenden i systemet. Det har i granskningen framförts att vissa nämndsekreterare använder sig av bevakningslistor som stöd för att se vilka fattade beslut som ska följas upp och vid vilken tidpunkt. Enligt uppgift används dock inte bevakningslistor av nämndsekreterare för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö och Regionstyrelsen. Det framförs att uppföljningen av ärenden i stället sker löpande och att ledamöterna själva kan efterfråga återrapportering inom ett visst ärende.

I våra intervjuer framförs att information om återrapportering av uppdrag, aktiviteter etc. till politisk instans inte alltid framgår av Regionstyrelsens och Nämnden för trafik,

2023-01-23

infrastruktur och miljö beslut. Det bekräftas även av vår stickprovsgranskning som redovisas i avsnitt 3.3. I intervjuer har det dock uppgivits att sådan information alltid inkluderas i investeringsärenden och även i de årligt återkommande ärendena inom ramen för det ordinarie årshjulet (verksamhetsplaner, delårsrapporter etc.).

Enligt lämnade uppgifter rapporterar Regionstyrelsen och nämnderna till Regionfullmäktige i enlighet med det som anges i fastställda arbetsordningar (se avsnitt 3.2.1).

3.2.4 Brister i verkställigheten

I våra intervjuer har det framförts att Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö vid brister av verkställigheten vanligtvis för en dialog med tjänstepersoner från verksamheten. Vidare kan återkommande informationspunkter vid nämndsammanträden bli aktuella för att få en löpande uppföljning av arbetet med att verkställa beslutet.

3.2.5 Bedömning

Vi bedömer att det genom den upprättade ärendehandboken finns tydliga rutiner för regionens hantering, beredning och administration av politiska beslutsärenden.

Vidare bedömer vi att det inom ramen för ärendehanteringsprocessen saknas tydliga rutiner för systematisk uppföljning, kontroll och återrapportering av fattade beslut. Utifrån våra iakttagelser kan vi konstatera att det idag är respektive handläggare som ansvarar för att säkerställa att aktiva ärenden i ärendehanteringssystemet följs upp regelbundet. Vissa nämndsekreterare använder sig även av bevakningslistor som stöd för att bevaka, kontrollera och följa upp beslut. Sådana listor finns dock inte för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö eller Regionstyrelsens beslut. Vi bedömer därför att det för dessa finns behov av att implementera rutiner och vidta eventuella andra åtgärder för att säkerställa systematisk uppföljning och återrapportering av fattade beslut. I dessa rutiner bedömer vi även att hantering vid brister i verkställigheten med fördel kan inkluderas.

Vi bedömer att gränsdragningarna mellan nämnderna, Regionstyrelsen och förvaltningen som formellt är underställd Regionstyrelsen inte är helt tydliggjord gällande ansvaret för verkställighet av beslut. Det är en följd av ansvarsfördelningen som framgår av styrelsens samt nämndernas reglementen och det har även framförts vid intervjuer att nämndernas ansvar för förvaltningens verkställighet av beslut uppfattas otydlig, t.ex. vid brister i verkställigheten. Vi bedömer därför att det finns ett behov av att tydliggöra ansvarsfördelningen för verkställighet av beslut mellan Regionstyrelsen och nämnderna i förhållande till förvaltningen. För att säkerställa att fattade beslut verkställs på ett tillfredsställande sätt bedömer vi även att Regionstyrelsen bör överväga att ta fram rutiner som beskriver tillvägagångssättet i de fall nämnderna upplever brister i förvaltningens verkställighet av beslut. Vidare bedömer vi att Regionstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt regelbundet bör efterfråga upplysningar om nämndernas verkställighet för att säkerställa att fattade beslut verkställs.

3.3 Stickprovsgranskning

Inom ramen för granskningen har ett urval av beslut som fattats av Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö under perioden 2021–2022 valts ut för granskning avseende verkställighet. Totalt har sju beslut valts ut för granskning, fyra av dessa är beslutade av Regionstyrelsen och tre är beslutade av Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö.

3.3.1 Regionstyrelsen

Jönköpings flygplats

Beslut

Utifrån diskussioner om delägarskap i Jönköpings Flygplats beslutade Regionstyrelsen vid sitt sammanträde 2021-11-09 (§ 195) att uppdra regionledningskontoret att ta fram beslutsunderlag, med inriktningen att Region Jönköpings län förvärvar 50 procent av aktierna i Jönköpings Airport AB av Jönköpings Rådhus AB.

Är beslutet tydligt avseende genomförande och krav på återrapportering?

Regionstyrelsens beslut innebär ett uppdrag till regionledningskontoret. Av protokollet framgår att beslutet skickats till regionledningskontorets ekonomiavdelning och regiondirektören. Det framgår ingen information om när eller hur uppdraget ska återrapporteras till Regionstyrelsen.

Verkställighet av beslut

Regionledningskontoret tog fram ett aktieägaravtal, aktieöverlåtelseavtal, bolagsordning och ägardirektiv som beslutsunderlag för Regionstyrelsens beslut under våren 2022. Ärendet behandlades sedan i Regionstyrelsens arbetsutskott 2022-03-22 baserat på det nya ägardirektivet, aktieägaravtalet, bolagsordning och avtalet för aktieöverlåtelse. Arbetsutskottet föreslog Regionstyrelsen att godkänna att regionen förvärvar 50 procent av 4 000 aktier i Jönköping Airport AB för en köpeskilling om 2 mnkr, i enlighet med aktieöverlåtelseavtalet. Arbetsutskottet föreslog även Regionstyrelsen att godkänna bolagsordningen, aktieägaravtalet och det nya ägardirektivet.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2022-04-05 och beslutade att föreslå Regionfullmäktige att besluta i enlighet med arbetsutskottets förslag men med en justering i bolagsordningen. Regionfullmäktige beslutade i enlighet med Regionstyrelsens förslag 2022-04-19.

Konkurrensskadeersättning

Beslut

Regionstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde 2022-05-10 (§ 98) att:

1. Utreda förutsättningarna för Region Jönköpings län att erhålla konkurrensskadeersättning med anledning av konkurrensrättsliga överträdelser inom läkemedelssektorn samt att,

2023-01-23

2. Regiondirektören ges i uppdrag att ingå avtal om legala tjänster för utredning och framställning av ersättningskrav

Är beslutet tydligt avseende genomförande och krav på återrapportering?

Av beslutet framgår att en utredning av regionens förutsättningar att erhålla konkurrensskadeersättning ska genomföras, samt att regiondirektören givits ett uppdrag att ingå specifika avtal. Av protokollet framgår att beslutet skickats till regionledningskontorets kansliavdelning, regiondirektören och folkhälsa sjukvård.

Det saknas information om när eller hur uppdraget ska återrapporteras till Regionstyrelsen.

Verkställighet av beslut

Enligt lämnade uppgifter i granskningen är arbetet i enlighet med beslutet pågående. Det har i granskningen uppgivits att det är Västra Götalandsregionen som är drivande i arbetet.

Regionens hus, renovering och anpassning

Beslut

Regionstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde 2022-08-16 (§ 150) att:

1. Godkänna att regionledningskontoret går vidare med processen för omställning till behovsanpassade arbetssätt i Regionens hus samt beakta att arbetsplatsen i framtiden ska vara funktionell och tillgänglig även för människor med funktionsnedsättningar.
2. Uppdra åt regionledningskontoret att se över befintliga hyresavtal och göra en plan för avveckling alternativt omdisponering av ytor.
3. Arbetet ska löpande återredovisas i regionstyrelsens arbetsutskott.

Är beslutet tydligt avseende genomförande och krav på återrapportering?

Av beslutet framgår ett uppdrag till regionledningskontoret. Enligt protokollet skickades beslutet till regionledningskontoret, regiondirektören, folkhälsa sjukvård och kansliavdelningen. I beslutet framgår krav på löpande återrapportering till regionstyrelsens arbetsutskott.

Verkställighet av beslut

Enligt lämnade uppgifter i granskningen pågår arbete med att ta fram upphandlings- och beslutsunderlag i enlighet med Regionstyrelsens beslut.

Ombyggnad av Värnamo folktandvård

Beslut

Regionstyrelsen beslutade 2021-10-26 (§ 184) att godkänna beslutet om tillbyggnad av Värnamo Folktandvård till en maximal kostnad på 10 400 000 kr.

Är beslutet tydligt avseende genomförande och krav på återrapportering?

2023-01-23

Av protokollet framgår att beslutet skickas till regionledningskontorets ekonomiavdelning, Folkandvården och Verksamhetsstöd och service. Det finns inte någon information om när eller hur uppdraget ska återrapporteras till Regionstyrelsen.

Verkställighet av beslut

Enligt lämnade uppgifter i granskningen har en tillbyggnad av Värnamo Folkandvård inte påbörjats med anledning av att inga anbud inkommit från byggtreprenörer. Regionen har därför istället gått ut med en hyresförfrågan. I det fall regionen får ett nytt anbud ska ärendet behandlas av Regionstyrelsen igen.

3.3.2 Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö

Motion – Reseersättning även vid resor till annat sjukhus än hemsjukhus

Beslut

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö behandlade vid sitt sammanträde 2021-12-14 (§ 165) en motion avseende reseersättning även vid resor till annat sjukhus än hemsjukhuset. Motionen föreslog att regionen skulle ändra sitt reseersättningsystem till att innefatta att patienter även får reseersättning till andra sjukhus. Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö beslutade vid sitt sammanträde att ge regionledningskontoret i uppdrag att ta fram ett motionsunderlag.

Är beslutet tydligt avseende genomförande och krav på återrapportering?

Av nämndens beslut framgår ett uppdrag som tilldelats regionledningskontoret. Det framgår ingen information om när eller hur uppdraget ska återrapporteras till Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö.

Verkställighet av beslut

Regionledningskontoret upprättade ett motionsunderlag i enlighet med nämndens beslut 2022-01-26. Motionsunderlaget behandlades av Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö:s presidium den 2022-02-09. Presidiet föreslog nämnden att anse motionen besvarad, med förtydligande i motionsunderlaget kring vad regionens åsyftar med möjligheten till vårdinrättning.

Den 2022-02-22 beslutade Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö att föreslå Regionfullmäktige att anse motionen vara besvarad. Av protokollet framgår att beslutet skickats till Regionstyrelsen.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2022-04-05 och beslutade att föreslå Regionfullmäktige att anse motionen besvarad. Regionfullmäktige beslutade 2022-04-19 att anse motionen besvarad i enlighet med Regionstyrelsens förslag.

Regional Cykelstrategi för Jönköpings län

Beslut

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö behandlade vid sitt sammanträde 2022-02-22 (§ 32) ett remissförslag till en regional cykelstrategi för Jönköpings län. Nämnden

Region Jönköpings län

Granskning av Region Jönköpings läns rutiner för att säkerställa att beslut verkställs

2023-01-23

beslutade att godkänna förslaget, samt att ge regionledningskontoret uppdraget att skicka ut planförslaget på remiss.

Är beslutet tydligt avseende genomförande och krav på återrapportering?

Nämndens beslut innehåller ett uppdrag till regionledningskontoret. Av protokollet framgår att beslutet skickades till Regional utveckling inom regionledningskontoret.

I beslutet framgår att det avgörande beslutet skulle hanteras vid nämndens sammanträde 2022-05-31.

Verkställighet av beslut

Vi kan konstatera att förslaget för regional cykelstrategi skickades ut på remiss till följande aktörer av Regional utveckling under perioden februari-maj 2022:

— Gnosjö kommun	— Energikontor Norra Småland
— Sektion folkhälsa (Region Jönköpings län)	— Region Kronoberg
— Nässjö kommun	— Länsstyrelsen i Jönköpings län
— Skullaryd	— Sävsjö kommun
— Region Östergötland	— Tranås kommun
— Vetlanda kommun	— Länsstyrelsen Hallands län
— Jönköpings kommun	— Vaggeryds kommun
— Eksjö kommun	— Länsstyrelsen Västra Götaland
— Gislaveds kommun	— Cykelfrämjandet
— Värnamo kommun	— Habo kommun
— Aneby kommun	— Mullsjö kommun
— Trehults LRF-avdelning	— Region Kalmar län

Presidiet för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö behandlade ärendet den 2022-05-17. Presidiet beslutade att föreslå nämnden att vidare föreslå Regionfullmäktige att godkänna föreliggande förslag till regional cykelstrategi för länet. Nämnden beslutade i enlighet med presidiets beslut vid sammanträdet 2022-05-31. Av protokollet framgår att beslutet skickas till Regionfullmäktige.

Ärendet hanterades av Regionstyrelsen 2022-06-07 och styrelsen beslutade att godkänna förslaget till regional cykelstrategi för Jönköpings län. Av protokollet framgår att beslutet skickades vidare till Regionfullmäktige.

Regionfullmäktige godkände den regionala cykelstrategin vid sitt sammanträde 2022-06-14.

Projekt nya stambanor

Beslut

2023-01-23

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö beslutade 2022-05-31 (§ 99) att återremittera ett ärende gällande ett projekt avseende nya stambanor till nämndens presidium för hantering av uppdaterade underlag.

Är beslutet tydligt avseende genomförande och krav på återrapportering?

Av beslutet framgår att nämndens presidium ska hantera uppdaterade underlag inom ärendet. Vidare framgår att ärendet åter skulle upptas till nämnden vid sammanträdet den 21 juni 2022.

Verkställighet av beslut

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljöns presidium behandlade ärendet den 2022-06-08. Presidiet föreslog då nämnden att godkänna en ram på 7,6 mnkr för perioden 2022–2024 för insatser kopplat till det fortsatta arbetet med nya stambanor, samt att finansiering skulle ske med 50 % av statliga 1:1 medel och 50 % av regionala utvecklingsmedel.

Nämnden behandlade ärendet igen den 2022-06-21, i enlighet med det ursprungliga beslutet, och beslutade i enlighet med presidiets förslag.

3.3.3 Bedömning

Vi kan utifrån vår stickprovsgranskning konstatera att de granskade besluten har verkställts eller är under verkställande.

För att säkerställa att verkställigheten av beslut sker på ett effektivt och tillfredsställande sätt bedömer vi att det är väsentligt att det av besluten tydligt framgår information om genomförandet och återrapportering av eventuella uppdrag etc. Vi kan konstatera att det för några av besluten framgår information om när ärendet ska återrapporteras eller återupptas av nämnden igen, men att det för majoriteten av besluten saknas sådan information. Vi bedömer därför att det finns behov av att implementera rutiner och vidta eventuella andra åtgärder för att säkerställa att det i beslut anges tidpunkt för återrapportering.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att Regionstyrelsen delvis säkerställt en ändamålsenlig och tillräcklig kontroll av att beslut verkställs.

Som stöd i regionens ärende- och beslutshantering finns en upprättad *Ärendehandbok för politiska beslutsärenden*. Ärendehandboken beskriver ärendehanteringsprocessen från att ärendet startar till att det arkiveras och gallras. Vi bedömer att ärendehandboken tydligt beskriver regionens rutiner för hantering, beredning och administration av politiska beslutsärenden.

Vi bedömer vidare att det saknas tydliga rutiner för systematisk uppföljning och kontroll av fattade beslut. Utifrån de iakttagelser vi gjort i granskningen kan vi konstatera att det är handläggare som ansvarar för att regelbundet följa upp aktiva ärenden i ärendehanteringssystemet. Vissa nämndsekreterare använder även bevakningslistor för att följa och kontrollera fattade beslut. Sådana listor används emellertid inte för Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö eller Regionstyrelsens beslut. För att säkerställa tillräcklig kontroll av att politiskt fattade beslut verkställs bedömer vi att det finns behov av att implementera rutiner och vidta eventuella andra åtgärder för att säkerställa systematisk uppföljning och återrapportering av fattade beslut. I dessa rutiner bedömer vi även att hantering vid brister i verkställigheten med fördel kan inkluderas.

Vi bedömer att gränsdragningarna mellan nämnderna, Regionstyrelsen och förvaltningen som formellt är underställd Regionstyrelsen inte är helt tydliggjord gällande ansvaret för verkställighet av beslut. Det är en följd av ansvarsfördelningen som framgår av styrelsens samt nämndernas reglementen och det har även framförts vid intervjuer att nämndernas ansvar för förvaltningens verkställighet av beslut uppfattas otydlig, t.ex. vid brister i verkställigheten. Vi bedömer därför att det finns ett behov av att tydliggöra ansvarsfördelningen för verkställighet av beslut mellan Regionstyrelsen och nämnderna i förhållande till förvaltningen. För att säkerställa att fattade beslut verkställs på ett tillfredsställande sätt bedömer vi även att Regionstyrelsen bör överväga att ta fram rutiner som beskriver tillvägagångssättet i de fall nämnderna upplever brister i förvaltningens verkställighet av beslut. Vidare bedömer vi att Regionstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt regelbundet bör efterfråga upplysningar om nämndernas verkställighet för att säkerställa att fattade beslut verkställs.

I vår stickprovsgranskning av ett antal beslut fattade av Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö noterar vi att det för vissa av besluten framgår information om när uppdrag, aktiviteter etc. ska återrapporteras, men att det för majoriteten av besluten saknas sådan information. Vi bedömer därför att det finns behov av att implementera rutiner och vidta eventuella andra åtgärder för att säkerställa att det i beslut anges tidpunkt för återrapportering, för att säkerställa effektiviteten av verkställighet av beslut.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi:

Region Jönköpings län

Granskning av Region Jönköpings läns rutiner för att säkerställa att beslut verkställs

2023-01-23

- Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö att säkerställa en systematisk bevakning och uppföljning av fattade beslut samt att åtgärder vidtas vid brister i verkställighet
- Regionstyrelsen att överväga att tydliggöra nämndernas ansvar för verkställighet av beslut i förhållande till Regionstyrelsen som ansvarar för förvaltningen
- Regionstyrelsen att implementera rutiner för tillvägagångssättet då nämnderna upplever brister i förvaltningens verkställighet av nämndernas beslut
- Regionstyrelsen att inom ramen för sin uppsiktsplikt regelbundet efterfråga upplysningar om verkställighet av beslut inom nämndernas verksamhetsområden
- Regionstyrelsen och Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö att säkerställa att det av beslut tydligt framgår tidpunkt för återrapportering

Datum som ovan

KPMG AB

Vilhelm Rundquist
Certifierad kommunal revisor

Veronica Hedlund Lundgren
Certifierad kommunal revisor

Olivia Gonzalez
Kommunal revisor

Erik Söderberg
Kvalitetssäkrare, certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Bilaga 1

Roll	Uppdragsbeskrivning
Registrator	Ansvarar för postöppning, registrerar handlingar i Regionens diarium och håller handlingarna tillgängliga enligt offentlighetsprincipen m.m.
Handläggare	Utredde, analyserar, drar slutsatser och skriver fram tjänsteskrivelser med förslag om hur nämnder och styrelse ska besluta i ett ärende m.m. Ansvarar för att skriva underlag för politiska beslut så som tjänsteskrivelser, yttranden och missiv. Ansvarar även för akt och originalhandlingar samt att ärendet är komplett.
Nämndsekreterare	Bevakar att ärenden tas upp till beslut, tar fram kallelser och ser till att handlingar går ut till nämndernas ledamöter. Ansvarar för upprättande av protokoll mm. Kvalitetssäkrar processen för politisk behandling och kan bistå med mindre tekniska justeringar av underlag.
Direktör	Ansvarar för sitt verksamhetsområde och leder arbetet. Ansvarar för underlag som skickas för politisk behandling samt att tidplan hålls. Kvalitetssäkrar handlingarnas innehåll inför politisk behandling.
Regiondirektör	Har sitt uppdrag från regionstyrelsen. Regiondirektören har i uppdrag att leda och samordna strategisk planering och utveckling samt operativt leda verksamheten. Regiondirektören har det yttersta ansvaret för ärendehantering, att lägga förslag och att se till att regionstyrelsens och nämndernas beslut verkställs.
Arkivarie	Tillämpar de bestämmelser och anvisningar som rör arkivvård. Bevakar arkivlagen och att arkivreglementet tillämpas med mera.